

zitě v Ostravě. V rámci svého studia se věnuje organizačnímu vedení Vysokoškolského pěveckého sboru a zároveň je jeho členkou. Dále navštěvuje Smíšený ostravský sbor pod vedením doc. Mgr. Jana Spisara, Ph.D. Jako členka pěveckých sborů se aktivně účastnila sborových soutěží a festivalů. V příštím roce má v plánu se stát interním doktorandem na KHV Ostravské univerzity v Ostravě.

Zborový spev na Konzervatóriu Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici

KATARÍNA KOREŇOVÁ

Summary

The article describes the creation and activities of Female and Mixed Choirs at the Conservatory of Jan Levoslav Bella from different aspects: historical, practical and repertoire and it also shows the achievements and awards of the choirs.

Z histórie...

Zborový spev na Konzervatóriu Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici má dlhodobú tradíciu. Škola vznikla v roku 1992 ako cirkevné konzervatórium s akcentom na tri študijné odbory – cirkevná hudba, hra na klavír a spev. Žiačky týchto odborov boli prvými členkami vokálneho telesu, ktoré v rokoch 1995–1996 pracovalo pod vedením doc. PhDr. Tibora Sedlického, CSc. Bolo to veľmi milé obdobie, kedy si žiačky cirkevnej hudby sami nacvičovali repertoár v rámci dirigentskej praxe (predmetu základy dirigovania) a v repertoári sa objavovali ich vlastné skladbičky skomponované na predmete skladba (vyučoval doc. Vladimír Gajdoš). Teleso sa postupne vyprofilovalo do Dievčenského speváckeho zboru, ktorý na škole s malými prestávkami pôsobí dodnes. Chlapčenská, resp. mužská zložka existovala v tom čase len v podobe cvičného telesu, spievali sa jedno až dvojhlasy, úroveň bola diskutabilná. V roku 1996 sa stala dirigentkou DSZ Miroslava Matisová, ktorá teleso vedie aj v súčasnej dobe. Pod jej odborným vedením dosahuje výbornú úroveň v celoslovenskom mera-

dle. Táto skutočnosť je podložená mnohými úspechmi na domácej ale aj zahraničnej pôde.

Miešaný spevácky zbor je pomerne mladšie teleso, ktoré vzniklo v roku 2001 pripojením chlapčenskej zložky k už existujúcemu dievčenskému zboru. Dievčatá teda spievali spočiatku v dvoch telesách. V roku 2007 sa situácia zmenila, veľký počet dievčat spôsobil úplné osamostatnenie obidvoch zborov. MSZ od jeho vzniku vedie Katarína Koreňová. Rokmi sa vypracoval na kvalitné, spoľahlivé teleso, ktoré úspešne reprezentuje školu.

Členmi zborov sú žiaci rôznych študijných odborov 2.–6. ročníka konzervatória. V súčasnosti funguje „šablóna“ – kto nehra v orchestri, spieva v zbore – ktorú podporujú aj školský vzdelávací program.

Aktivity a úspechy...

Obidva zborné absolvovali mnoho koncertných vystúpení na domácej pôde (B. Bystrica, Zvolen, Poltár, Kremnica, Lučenec, Bratislava, Slovenská Ľupča), v zahraničí (Bourgon-Jalieau, Lion, Durham, Olomouc, Ostrava, Opava, Debrecen,

Miškolc, Alba, Cantonigros...) a zúčastnili sa viacerých medzinárodných súťažných festivalov, kde úspešne reprezentovali nielen školu, mesto Banská Bystrica, ale aj celé Slovensko. Zbory pravidelne usporadúvajú výchovné koncerty pre žiakov základných a stredných škôl, čím sa podieľajú na hudobno-umeleckej edukácii svojich vrstovníkov nekomerčným spôsobom.

MSZ

- apríl 2003 zlaté pásmo a víťaz súťaže MSZ na Festivale V. F. Bystrého v Banskej Bystrici,
- jún 2003 medzinárodný festival „Svátky písní“ v Olomouci (ČR) - strieborné pásmo v kategórii miešaných zborov do 25 rokov,
- október 2003 medzinárodný festival speváckych zborov v Trnave „Trnavské zborové dni“ v dvoch kategóriách (sakrálnej a svetskej) – zlaté pásmo a cena primátora mesta
- apríl 2007 zlaté pásmo a víťaz súťaže MSZ na Festivale V. F. Bystrého v Banskej Bystrici
- júl 2009 Cantonigros (Španielsko) – 1. miesto v kategórii miešaných speváckych zborov s povinnou skladbou (dir. Matisová)
- jún 2010 I. pásmo s pochvalou poroty, cena primátora a cena Hudobného fondu na celoslovenskej súťaži „Mládež spieva“ (dir. Matisová)
- jún 2011 medzinárodný súťažný festival „Akademická Banská Bystrica“ – zlaté pásmo v kategórii stredoškolských miešaných speváckych zborov (dir. Matisová)

DSZ

- apríl 2000 Festival V. F. Bystrého, kde sa umiestnil v zlatom pásme
- jún 2003 medzinárodný festival „Svátky písní“ v Olomouci (ČR) – zlaté pásmo na súťaži
- máj 2010 celoslovenská súťaž „Mládež spieva“ víťaz vo svojej kategórii,

cena MŠ SR za interpretáciu povinnej skladby.

- jún 2011 medzinárodný súťažný festival Akademická Banská Bystrica – zlaté pásmo v kategórii stredoškolských dievčenských speváckych zborov, cena za vyspelú hlasovú kultúru a za interpretáciu duchovnej skladby súčasného slovenského autora.

Z kuchyne...

Vznik, založenie zboru so sebou prináša mnohé špecifické situácie. Niektoré z nich sa pokúsím pomenovať a zároveň sa podeliť o vlastné skúsenosti. Existencia kvalitného zboru na konzervatóriu by mala byť samozrejmosťou, ale ako ukazuje reálna situácia na viacerých slovenských konzervatóriách, nie je to tak. Jedným z hlavných dôvodov je akási zvláštna, dlho prežívajúca myšlienka, že sóloví speváci, teda žiaci študujúci operný spev, nemôžu spievať v zbore. Prečo? Odpoveď je viac, najčastejšie si vraj pokazia techniku, ktorú vlastne ešte ani nenadobudli atď. Ako argument v prospech zborového spevu slúžia mnohé príklady mien špičkových sólových operných spevákov staršej i mladšej generácie (Edita Gruber, Lucia Pop, Simona Houda Šaturová, Jana Kurucová...), ktorí v zboroch „vyrástli“. Tento problém sme riešili aj na bansko-bystrickom konzervatóriu a vyriešili ho aj vďaka podpore pána riaditeľa Mgr. Tibora Sedlického, ktorý mal od začiatku k zborovému spevu pozitívny postoj. Kolegyne z oddelenia spevu dostali návrh, aby prišli do zboru robiť hlasovú výchovu, čo sa však napokon nezrealizovalo. Istá zjavná nerovnováha nastala po pripojení chlapčenskej zložky k už existujúcemu, dobre rozospievanému dievčenskému zboru. Chlapci vyžadovali väčší priestor na nashudovanie svojich partov ako dievčatá. Riešenie spočívalo v delených skúškach a vo výbere relatívne (pre mužské hlasy) jednoduchého repertoáru. V tomto štádiu budovania zboru sa neprejavila výhoda práce so žiakmi konzervatória – rýchle

čítanie z listu, relatívne bezproblémová intonácia, cit pre frázovanie a ďalšie návyky. Zbor ešte nemal „dušu“ a všetko sa muselo systematicky nacvičiť. A mám na mysli naozaj všetko – nástup, odchod aj státie počas vystúpenia, dokonca výraz tváre, držanie nôt...

V súčasnosti je situácia iná. Aj keď zbor každý rok začína v novej zostave (šiestaci a niektorí nesúťažných zborových podujatí). Sú teda aktívne počas celého školského roku. Isté rezervy sa nachádzajú v oblasti nahrávania. Zbory doposiaľ nemajú vlastné CD, disponujú len štvrtáci odchádzajú a druháci prichádzajú, čo je pri stredoškolskom zbore prirodzené, má svoju tradíciu, má svoju historickú skúsenosť, meno, má svoju dušu. Noví členovia do zboru vstupujú s vedomím, že ide o kvalitné teleso, ktorého hlavnou úlohou je koncertovať a nie nacvičovať „do šuflíka“. Výrazný rozdiel medzi prácou so zbormi na KJLB a zbormi na iných konzervatóriách je ten, že naše zbory pracujú systematicky a aktívne sa zúčastňujú koncertov prípadne súťažných vystúpení, takže cieľ do budúcnosti je jasný.

Na záver by som spomenula mená niektorých bývalých členov zboru, spevákov, ktorí sa úspešne uplatnili v profesionálnom živote ako sólisti popredných operných alebo muzikálových scén. Terézia Babjaková-Kružliaková – SND, Martin Popovič – ŠO BB, Michaela Kukurová – ŠO BB, ŠO Košice, Juraj Čiernik – Národné divadlo moravsko-slezské Ostrava, Dominika Stráňavská – ŠO BB, Jana Kurucová – Stadtsooper Berlín, Mníchov

Résumé

Príspevok pojednáva o vzniku a pôsobení Dievčenského a Miešaného speváckeho zboru na Konzervatóriu Jána Levoslava Bellu z viacerých hľadísk, a to z historického, z pracovno-procesového a z repertoárového. Zároveň uvádza ocenenia a úspechy zborov.

Kľúčové slová: zborový spev, dievčenský spevácky zbor, miešaný spevácky zbor, žiaci

Keywords: choir singing, female choir, mixed choir, students

O repertoári...

Repertoár zboru je veľmi rôznorodý a vychádza z praktických potrieb konkrétnych vystúpení. Tie by som rozčlenila na tri základné skupiny:

1. Výchovné koncerty
2. Slávnostné koncerty
3. Festivalové, súťažné i nesúťažné vystúpenia

Do prvej skupiny patria skladby prispôbené kritériám detského poslucháča - jeho ochote počúvať zborový spev, jeho schopnosti koncentrácie, jeho špecifickému záujmu o hudbu ako umenie a nie ako konzum. Sú to (a capella aj so sprievodom) úpravy ľudových piesní, svetské zvukomalebné madrigaly, výber z muzikálovej tvorby, úpravy populárnych piesní a opatrne zaradená nejaká závažnejšia súčasná skladba. Skladby sú väčšinou kratšieho rozsahu.

Do druhej skupiny patria väčšinou skladby vážnejšieho charakteru, premiéry súčasných skladieb, duchovné – sakrálné diela (aj so sprievodom organu), vokálno-inštrumentálne diela interpretované v spolupráci s orchestrom konzervatória.

Výber skladieb v tretej skupine podlieha charakteru konkrétnej akcie, väčšinou je to kombinácia dvoch predchádzajúcich skupín.

Hudobné ukážky:

Igor Bázlik – Žalmy – Madrigal konzervatória diriguje M. Matisová

Jana Pondelíková – Neccessitudo pre miešaný zbor a bicie nástroje – MSZ – dir. K. Koreňová

PaedDr. Mgr. Art Katarína Koreňová, ArtD sa narodila 10. 9. 1973 v Banskej Bystrici. Študovala na Štátnom Konzervatóriu v Bratislave kompozíciu u Dr. Juraja Pospíšila a dirigovanie u Júliusa Karabu a Zdeňka Bílka. V štúdiu dirigovania pokračovala na HTF VŠMU v Bra-

tislave u prof. Petra Hradila. V súčasnosti pôsobí na Konzervatóriu Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici ako pedagóg hudobno-teoretických a odborných predmetov (dirigovanie, kompozícia, sluchová analýza) a dirigentka MSZ.